

TOVERITAR

No. 38

Tiistaina, Syyskuun 19 p.—Tuesday, September 19th

1922—Kahdestoista Vuosik.

NAISTEN TALOUDELLISESTA JÄRJESTÄYTYMISESTÄ YHDYSVALLOISSA

I.
Ensimmäinen jakso v. 1825—1840.

Naisten taloudellisen järjestäytymisen alkaisempi historia Yhdysvalloissa alkaa jo niin varhaisilta vuosilta kuin 1825. Sen kehityksessä on huomattavissa varsinaisesti neljä jaksoa: 1) järjestäytymisen alkeet; 2) työväen olojen parantamista tarkoittavien yhdistysten kehitys ja lainsäädännöllinen toiminta; 3) yhä vahvistuva puhtaasti ammattiononistisen liikkeen kehitys ja taistelu naisten äänioikeudesta sekä 4) Knights of Labor ja American Federation of Labor liittojen kehitys ja vaikutus.

Ensimmäinen jakso lasketaan vuodesta 1825 vuoden 1840 vaiheelle ja käsittää se lakkotaisteluja täältä ajalta niillä teollisuusaloilla, joissa naisia huomattavammassa määrässä työskenteli. Tämän ajanjakson kuluessa vallitsi Yhdysvaltain teollisuudessa murroskausi, jolloin entinen kotiteollisuus yhä enemmän muuttui tehdasteollisuudeksi, joka samalla kehittymistään kehittyi. Tällöin alkoi m. m. valmiiden vaatteiden valmistus kehittyä tehdasteollisuudeksi. Tällä alalla työskenteli lukuisasti naisia, joista suurin osa oli maanviljelijöiden ja keskiluokkaisista perheistä lähteneitä, amerikalaisyntyisiä naisia, jotka pyrkivät riippumattomuuteen ja valitettiin. Näiden joukossa oli huomattavasti sellaisia, jotka ennen olivat istuneet kotonaan kangastuolin ääressä, mutta jotka kehittyvien koneiteollisuuden vuoksi jäivät työttömiksi ja jotka tehtaisa jatkoivat ansioitettuihin. Kun naiset näin alkoivat laajemmassa mitassa valita kotiteollisuuden tehdasteollisuuteen, havaittiin myös, että vaimit vaatteet olivat mukavammat ja halvemmaksi kuin kotitekoiset. Tämän seurauksena kasvoi valmiiden vaatteiden tuotanto ja sen mukana hikipajajärjestelmä, joka pääsi täyteen vauhtiinsa ja jonka suoranaista seurauksena oli ensimmäisen naisten ammattiononin perustaminen v. 1825 New Yorkissa.

Näihin aikoihin pidettiin naisten järjestäytymistä ennen kuulumattomana. Sitä pilkkailtiinkin ja sille jaettiin kompasanoja sanomalehdistökin palstoilla. Aniharvoja lehtiä oli, jotka astuivat puolustamaan ja tukemaan tätä järjestäytymistä, kiinnittivät yleisön huomiota niihin huutaviin epäkohtiin, jotka tällä työalalla vallitsivat ja jotka suoranaisesti olivat hengenvaarallisia valmiita vaatteita käyttävälle yleisölle.

Vuonna 1831 tekivät valmiiden vaatteiden valmistuksessa työskentelevät naiset ensimmäisen lakkonsa New Yorkissa. Lakkolaista oli kakkiaa 1,600 naista. Mitään aineellisia tuloksia ei lakosta ollut sillä järjestyttömien luku oli suuri, jonka vuoksi taistelu oli ylivoimainen. Ainoa saavutus lakosta oli se, että sanomalehtien palstoilla tehtiin riideltä ja pöyristyttävää paljastuksia hikipajajärjestelmästä. Vaatteita valmistettiin ilka-asutuisia huoneissa, jotka olivat kokonaan kelvottomia ihmisasunnoksi, joissa vallitsi nälkä ja puute, ja jossa raivosi taudit, joiden tartunta saattoi vaatteissa leviää ostavan yleisön asuntoihin. Lakkon jälkeen hajosi uno, mutta ajatus järjestäytymisestä ei kuollut sen mukana. Epäkohdat olivat liiaksi suuret ja huutavat. Pilkkasta ja kompasanoista huolimatta, joita johtajat

osaksensa saivat, he jatkoivat järjestäytymistä. Ammattiononin perustettiin muuhinkin kaupunkelhin, joissa nämä silloin tällöin onnistuivat saamaan paramuksiakin työoloihin. Filadelfiassa ja Baltimoressa perustettiin m. m. valmiiden vaatteiden työntekijöiden unionit, mutta toimitivat ne vain lyhyen ajan.

Tämän vaihekauden kuluessa olivat myöskin päiviväerjojen ompelijat sekä kirjansitojantaiset olleet lakkotaistelussa New Yorkissa. Jälkimmäiset perustivat unionin, joka kuitenkin ei ollut pitkä-aikainen, vaan hajosi kohta perustamisensa jälkeen.

Seuraava huomattava teollisuus, jossa naistyöläiset alkoivat järjestäytymään, oli puuvillateollisuus. Ensimmäiset oireet taistelun tielle antautuimesta olivat lakkot. Unionit syntyivät vasta myöhemmin. Siten mainitaan Yhdysvaltain virallisessa työllästölissessä kertomuksessa, että varhaisin lakko, mikä puuvillateollisuudessa on tapahtunut, oli helmikuussa v. 1828 Patersonissa, N. J. Sen välittömänä aiheuttajana oli päivällisajan muuttaminen kello 12 kello 1:teen.

Lakko epäonnistui eikä ole olemassa mitäänlaisia tietoja siitä, että se olisi johtanut työläisnaisten järjestämiseen tällä alalla. Joulukuussa samana vuonna tekivät kutojattaret lakkon Cochecon puuvillatehtaassa Doverissa, N. H., vastalauseeksi uusien järjestysääntöjen voimaansantamista, jotka olivat epäedullisia työläisille. Tähän lakkoon otti osaa 300—400 naistyöläistä. Lakko menetettiin, mutta sen yhteydessä syntyi ajatus järjestäytymisestä ja kun v. 1834 kutojattaret uudelleen lakkoutuivat palkan alennuksen vuoksi, tiesivät sen alkuiset sanomalehdet kertoa, että tehtaan työt olivat perustaneet unionin taistelemaan työolojensa parantamiseksi, huolimatta niistä ehdoista, joilla työvoimaa Cocheconin puuvillatehtaille palkataan. Ja rustettu unioni ei pysynyt kauan pysyvästi huomattavaa jo työntantajain suuntaavaan taisteluun naisten järjestäytymistä vastaan. Tämä lakko menetettiin, eikä ole ollut mitään mahdollisuutta saada tietoja unionin kohtalosta sen koommin.

Lowellissa, Mass. samana vuonna tehtaan työt tekivät lakkon palkan alentamisen johdosta, perustaen myös unionin, joka ei ollut pitkäikäinen. Useissa muillakin kaupungeissa muodostettiin puuvillateollisuuden alalla unionit, joiden vaikutus kuitenkin oli verrattain pieni. Työtaistelu, joka on säilynyt merkityksellisenä näiltä vuosilta, on kenkätehtaiden työläisnaisten lakkotaistelu Lynnissä, Mass., jossa kenkäteollisuus oli saanut suuren jalansijan. Joulukuun 30 men päivän vaiheella 1837 tekivät nimittäin kenkään nootlaajat lakkon, joka oli paremmin järjestetty kuin sen alkuiset lakkot yleensä tapasivat olla. Kenkätehtailta ei jo syntynyt mutta ompelukonetta ei oltu vielä keksitty, jonka vuoksi kenkään nootlaus tapahtui käsitöinä, jonka suorittivat naistyöläiset

syntyi heille polka. Vankka "miehen jcn kuin vain ilkeksi ottaa. Ja piähe alkui", niin tapasivat isä ja äiti sanoa kun katselivat esikoistaan, joten onni tuntui "tyydelliseltä" kun on terve lapsi hellä.

Ajan ratas pyöri hitaasti, mutta varmasti. Aina myös tapahtui kaikenlaisia ajan mukana. Toivon perhe lisääntyi säännöllisesti yhdellä uudella tulokkaalla joka vuosi. Ja sai se isän huoltaan yhä enemmän painavammaksi. Eikä äitikkään olisi enää halunnut lapsia lisää — jopa salaisesti toivoi, että joku lapsista kuolisi, kun elämä kävi niin tuskalaksi suuren perheen kanssa. Kortteleita ei edes tahtonut saada, kun on paljon lapsia. Jokainen, kenellä oli vähänkin siistimät huoneet, ei halunnut suuria perheitä asumaan. Ja näin ollen saivat he tyytyä asumaan kaikenlaisissa kurjissa hökkeleissä ja kellarikerroksissa.

Tämä tuntui aivan sietämättömältä, erittäinkin isän mielestä. Mutta minkä sille voi, kun asiainnalla tämä onninen oli? Täytyy tyytyä ja raukautua.

Tehtaassa, jossa Toivo oli niin monta vuotta työskennellyt, tapahtui jotain. Tehdasrakennukset olivat vanhat ja luhistuneen näköiset, niin ettei isäntä saanut sitä kaupaksi kellekään vaikka kuinka yritti. Palkkojen lasku oli ollut suuri, ja se ei saanut tulla. Toivo oli ollut suuri, ja se ei saanut tulla. Toivo oli ollut suuri, ja se ei saanut tulla.

Toivo oli ollut suuri, ja se ei saanut tulla. Toivo oli ollut suuri, ja se ei saanut tulla. Toivo oli ollut suuri, ja se ei saanut tulla.

Toivo oli ollut suuri, ja se ei saanut tulla. Toivo oli ollut suuri, ja se ei saanut tulla. Toivo oli ollut suuri, ja se ei saanut tulla.

Toivo oli ollut suuri, ja se ei saanut tulla. Toivo oli ollut suuri, ja se ei saanut tulla.

TYÖN RITARI KESÄLOMALLA :: Kirjoittanut Annie Ruissalo

Kirj. Annie Ruissalo.

Toivo Viertola oli "jämpti" kuin paraskäyntinen kello. Silloin kun kuletti pillien kimakan vihelyksen niin on sinulla aina tilaisuus nähkö, kuinka Toivo on aina ensimmäisenä astumaan sisään tehtaan portista, kun sen ahnas suu aukenee. Todelakin näyttää portti aukko alhaalta, kun siitä virtaa sisään satoja kuitunseen näköisiä työläisiä.

Toivo on vielä nuori, mutta on hän perustanut jo oman kodin itselleen, jossa häiritä pieni ja sievä vaimo. Kodin vierahtys se oli, joka Toivon piti aikanaan työssänsä. Ja ilolla teikkikin hän työtä. Olihan hän vielä nuori ja hyvässä voimissa oleva mies. Hyvin kävi hänen kisivarsiensä voimaa "kaupaksi" työntantajalle. Hän oli tykätty isäntäväeltään että työtovereiltaan. Isäntänsä piti sentähden, että hän oli ahkera ja riski työmies. Toverinsa taas sentähden että hän oli iloinen ja hauska jutullaan, joita Toivolla oli ihan lopputtomia.

Viihtokaudet vierivät joutuisasti. Toivon ja hänen vaimonsa toiveet olivat täyttyneissä. Odotettiin "pitkämatkan" vierasta" jostain hyvin kaukaa.

Aino, (se oli vaimon nimi), ompeli ja virkkasi ahkeraan. Pieniä ja sieviä vaatekappaleita valmistui tämän vuorokauden aikana. Hymyillen katselivat Toivo ja Aino niitä pieniä sukkaa y. m. kappaleita, joita "pitkämatkan" vierasta" jostain hyvin kaukaa.

Mutta nuori ja kokematon ihminen on ennakoluuloton kaikissa asioissa, joten elämä tuntuu hauskalta ja tummumattomalta. Heidän ilokseen

Miltet jokainen nainen Lynnin kaupungista ja sen ympäristöstä työskenteli näille tehtaille, joissa palkat alussa olivat siedettävissä, mutta jotka yhä lisääntyvän työn tarjonnan vuoksi alkoivat laskea, kunnes vihdoin saavuttivat sen rajan, etteivät työlläiset sillä enää voineet tulla toimeen. Lakkon yhteydessä perustettiin ammattiononin, joka laati ensimmäisen palkkatariffin ja joka myös voitti tämän lakkotaistelun. Täten perustettu unioni ei pysynyt kauan pysyvästi huomattavaa jo työntantajain suuntaavaan taisteluun naisten järjestäytymistä vastaan. Tämä lakko menetettiin, eikä ole ollut mitään mahdollisuutta saada tietoja unionin kohtalosta sen koommin.

Yleensä voidaan sanoa, että v. v. 1825—40 välinen aika oli naisten järjestäytymisen mahdollisuuksien tunnusmerkkinen aika, jolloin tämä aate myöskin lasi juurensa tämän maan työväenliikkeeseen, jätään samalla kuitenkin vielä kysymykseksi, joka ei saanut vielä yleistä tunnustusta. Naisten järjestäytymisen oli vain kokeilua, alkua myöhempien vuosien unionitoiminnalle.

Tältä ajalta on mainittava myös se seikka, että naistyöläisten astuminen teollisuuden palvelukseen samolle alalle, kuin missä miestyöläiset työskentelevät, kohtasi miesten tahtoa suurta vastustusta. Mutta sillä mukaa kun naistyövoima muodostui huomattavaksi tekijäksi jollain teollisuuden alalla ja sitä mukaa kun he unionidensa avulla osoittivat taistelukyntonsä, miehet yleensä tukivat heidän järjestäytymistään ja taisteluaan alempia palkkoja vastaan. — A. L.

Toivo meni työhön konepajaan, jossa maksettiin hieman parempia palkkoja. Ensin oli hän sepän apulaisena. Mutta pian hän oppi sepän taidon ja pääsi vihdoin sepäksi, jolle maksettiin parempaa palkkaa. Synkkä päivä, joka oli levännyt isän kasvot, alkoi haistua vähitellen. Ja saattoi nähkö jo leikkivän hymynkin hänen huulillaan työstä tultuaan. Ja lapsikin jo uskalsivat lähestyä isää, kun ei hän näyttänyt enää niin kättyvältä. Ruokaakin alkoi saada tarpeeksi, joten kaikki tuntui kääntyneen parhain päin.

Toivo oli aateloitu työllä ja taidolla. Synkkä varjo näytti katoavan ikäpäiviksi — niin ainakin hän itse uskoi. Mutta eräänä aamuna tapahtui onnettomuus pajassa. Kun Toivo vo nosti tulppunaisen raudan mukaleen alasmelle, ja alkoi hyöryn voimalla käypä vasara työssä raudalle, niin katkesi joku kappale vasarasta ja singahti Toivon olkapäähän ruhjoen aivan mäiseksi. Hän pyöryti, josta hänet toverinsa kantivat pois. Ja kun hän heräsi tajuntaansa, huomasi hän olevansa sairaalassa. Tämä oli musertava iske koko perheelle. Heille kävi selväksi se, mikä seurasi siltä kun perheen isä joutuu työkyvyttömäksi, ehkäpä ikäpäiviksi.

Toivo virui sairaalassa pitkään aikaa. Mutta käsi ei ota parantuk-

Toivo oli aateloitu työllä ja taidolla. Synkkä varjo näytti katoavan ikäpäiviksi — niin ainakin hän itse uskoi. Mutta eräänä aamuna tapahtui onnettomuus pajassa. Kun Toivo vo nosti tulppunaisen raudan mukaleen alasmelle, ja alkoi hyöryn voimalla käypä vasara työssä raudalle, niin katkesi joku kappale vasarasta ja singahti Toivon olkapäähän ruhjoen aivan mäiseksi. Hän pyöryti, josta hänet toverinsa kantivat pois. Ja kun hän heräsi tajuntaansa, huomasi hän olevansa sairaalassa. Tämä oli musertava iske koko perheelle. Heille kävi selväksi se, mikä seurasi siltä kun perheen isä joutuu työkyvyttömäksi, ehkäpä ikäpäiviksi.

Toivo virui sairaalassa pitkään aikaa. Mutta käsi ei ota parantuk-

Toivo virui sairaalassa pitkään aikaa. Mutta käsi ei ota parantuk-

(Jatkos toisella sivulla)